

УДК 378.046.4

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ОБЛІКУ МЕДИЧНОГО МАЙНА У МЕДИЧНИХ ПІДРОЗДІЛАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

С.І. Скуратівська, старший викладач кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

Н.В. Гончаренко, кандидат психологічних наук, доцент кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

Л.Г. Притула, доцент кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

Д.В. Вороненко, старший викладач кафедри військової фармації Української військово-медичної академії

Резюме. У статті проаналізовано шляхи оптимізації вивчення питань обліку медичного майна у медичних підрозділах Збройних сил України за допомогою моделі дистанційного навчання. Підкреслена важливість використання сучасних інформаційних технологій для одержання нових знань та практичних навичок.

Ключові слова: облік медичного майна, нормативно-правова база, дистанційне навчання.

Вступ. В Збройних силах України (ЗСУ) обліку підлягає все медичне майно незалежно від його призначення та джерел надходження. Облік медичного майна повинен бути своєчасним, достовірним і точним як на мирний час, так і в особливий період [1, 6].

В умовах сьогодення спостерігаються зміни військово-політичної ситуації в Україні, що викликають необхідність сучасних підходів до питань обліку медичного майна та забезпечення належною навчальною базою. Розвиток науково-технічного прогресу спонукає до змін у технологіях, рівневі та способі надання інформації для вирішення проблем, що виникають під час виконання професійних обов'язків стосовно обліку [8, 10].

У ЗСУ облік медичного майна веде офіцер, прапорщик або працівник Збройних Сил України з медичною освітою, який пройшов фармацевтичне стажування, проте часто виникає потреба швидко і якісно засвоїти нові знання згідно змін у законодавстві і набути практичних навичок.

Як показує вітчизняний та закордонний досвід розвитку системи військової освіти, одним із варіантів розширення доступу фахівців до інформаційно-освітніх ресурсів, є впровадження моделі дистанційного навчання

з питань обліку медичного майна у медичних підрозділах [3].

Метою дослідження був аналіз шляхів застосування моделі дистанційного навчання з питань обліку медичного майна для медичних підрозділів ЗСУ.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалами дослідження слугували науково-інформаційні джерела, публічна інформація органів державної влади, нормативно-правові акти та нормативно-правові документи, що регулюють облік медичного майна у ЗСУ. В якості методів дослідження використовувались: системно-оглядовий, бібліографічний, логічний та метод статистичного аналізу.

Об'єкт дослідження – система вивчення питань обліку медичного майна у медичних підрозділах ЗСУ.

Результати дослідження та їх обговорення. Підвищення уваги до можливості дистанційного навчання з питань обліку медичного майна в підрозділах ЗСУ є результатом впливу інформаційних технологій, що засновані на комп'ютерній техніці і телекомунікаційних мережах. Це впровадження перевищує здатність інформаційних джерел на паперових носіях до надання нових відомостей та є доступним певному колу фахівців. Завдяки

таким технологіям навчання, воно перетворюється у дистанційно-діалогове і в свою чергу формує професійно підготовлених військовослужбовців, які знають особливості обліку медичного майна.

Згідно чинного законодавства, облік медичного майна ведеться у функціональних підрозділах (аптеці, клініці, відділенні, кабінеті, лабораторії тощо) медичного пункту військової частини, медичній роті, госпіталю та іншого закладу охорони здоров'я ЗСУ, у фінансово-економічних органах цих закладів [2,6].

Облік військового майна ведеться з метою отримання даних про його наявність, втрату, нестачу, рух, вартість та якісний (технічний) стан, необхідних для організації матеріально-технічного забезпечення військових частин, встановлення належного контролю за умовами зберігання, доцільністю та ефективністю його використання (витрачання), а також з метою підготовки даних для складення облікових документів та державної статистичної звітності (Тимчасове керівництво з обліку військового майна у Збройних Силах України: Наказ Міністра оборони України від 24.12.2010 № 690) [9].

Таким чином, змістом дистанційного курсу є документальне оформлення приймання, відпускання (видавання), передавання, здавання, списання з обліку, зміни якісного

(технічного) стану і поновлення медичного майна у медичних підрозділах. Особливістю викладення даного матеріалу є його системність та послідовність для чіткого розуміння слухачами професійних завдань, усвідомлення можливості необхідних удосконалень при виконанні своїх обов'язків [3, 11].

Тому курс доцільно розбити на розділи:
нормативно-правові акти;
документальне оформлення господарських операцій у медичних підрозділах;
практична частина;
контрольні запитання, тестові завдання.

Слід звернути увагу на те, що облік медичного майна у ЗСУ регламентується рядом нормативно-правових актів із змінами та доповненнями, які повинні бути опрацьовані на належному рівні. Юридична грамотність службових осіб з питань обліку медичного майна допоможе уникнути помилок у своїй діяльності. Цьому сприятиме створення певного алгоритму вивчення вищезазначених документів, наприклад:

Законодавство України ;
Постанови Кабінету Міністрів України;
Накази міністерств та відомств.

Наступним кроком є ознайомлення з кожним пунктом окремо. Як зразок, можна навести дані таблиці 1:

Таблиця 1

Перелік нормативно-правових актів, які регламентують облік медичного майна у медичних підрозділах ЗС України

Постанови КМУ			
№ з/п	Назва документу	Дата та № документу	Дата останньої зміни або доповнення
1.	Про затвердження Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах	04.08.2000 р. N 1225	10.03.2016 р.
2.	Про затвердження Положення про інвентаризацію військового майна у Збройних Силах	03.05.2000 р. N 748	19.09.2012 р.

Сучасні Інтернет-технології дають змогу відкрити будь-який документ таблиці в реальному режимі та ознайомитися з його змістом, а також додатками (бланками та формами документів).

Результати опитування службових осіб, в обов'язки яких входить безпосереднє ведення обліку медичного майна, вказують на необхідність інформації стосовно порядку складання, оформлення і ведення облікових

документів, а також переліку форм облікових документів які ведуться у медичних підрозділах ЗСУ. Такі дані можна взяти з таблиць, що містять відомості про застосування відповідних форм документів, котрі ведуться в різних

підрозділах (відділі зберігання, обліково-операційному, транспортному відділі медичного складу, медичній службі бригади тощо). Фрагменти таких переліків представлені в таблицях 2, 3.

Таблиця 2

Перелік основних форм облікових документів, які ведуться на медичних складах ЗСУ

№ з/п	Найменування облікового документу	Номер форми	Підрозділи складу		
			фінансово-економічне відділення	обліково-операційний відділ	відділ зберігання
1	2	3	4	5	6
	I. Регістри синтетичного обліку				
1	Меморіальний ордер № 16	274	+		
2	Меморіальний ордер № 17	274	+		
	II. Первинні документи				
3	Рознарядка	1	+	+	-
4	Накладна (вимога)	3-3	+	+	+

Таблиця 3

Перелік основних форм облікових документів з медичного постачання, які ведуться в медичній службі бригади

У відділенні медичного постачання медичної роти	
Форма 1.	Рознарядка
Форма 3-3.	Накладна (вимога)
Форма 4.	Акт приймання
Форма 25.	Книга реєстрації облікових документів
Форма 26.	Книга обліку наявності та руху військового майна у підрозділі
Форма 27.	Книга обліку наявності та руху військового майна
Форма 36.	Книга обліку ремонту (обслуговування, обробки) озброєння, техніки та інших матеріально-технічних засобів
Форма 200.	Наряд
У підрозділі медичної роти	
Форма 26.	Книга обліку наявності та руху військового майна у підрозділі

У вказаних переліках повинна бути можливість відкрити кожну форму документа, ознайомитись з нею та письмовим поясненням

до форми. Пояснення може мати також вигляд таблиці, що спрощує роботу над матеріалом (табл.4).

Таблиця 4

Форми облікових документів і пояснення до них

№ форми	Призначення	Складається/ведеться	Кількість примірників	Затверджується
1	2	3	4	5
Рознарядка				
1	відпускання (видавання, відвантаження, відправлення) того самого військового майна декільком вантажоодержувачам.	Складається в органі військового управління	3	Начальником медичної служби, начальником фінансово-економічного органу і начальником відділення медичного постачання окремого медичного батальйону. Один примірник рознарядки залишається у начальника, що розпоряджається медичним майном, а інші – передаються на виконання відповідно до служби забезпечення та фінансово-економічного органу. В органі військового управління – начальником органу військового управління і особою, яка веде облік військового майна.

В практичній частині доцільно розмістити завдання, які відображають алгоритм дій стосовно приймання, відпускання (видавання), передавання, здавання, списання з обліку, зміни якісного (технічного) стану і поновлення медичного майна у медичних підрозділах ЗСУ. Також необхідно звер-

тати увагу на коректне оформлення кожного облікового документа згідно нормативних актів [6, 7]. Наприклад, для побудови практичного завдання стосовно порядку роботи з прибутковими та видатковими обліковими документами можна використати інформацію наведену в таблиці 5.

Таблиця 5

Рух облікових документів, які надійшли на медичний склад

Прибуткові та видаткові облікові документи, які надійшли на медичний склад і були зареєстровані у книзі реєстрації (форма 25), доповідаються начальнику складу (його заступнику), після чого він надає доручення:	
начальнику фінансово-економічного органу для підготовки оформлення фінансових операцій та контролю за рухом майна;	начальнику обліково-операційного відділу для підготовки та документального оформлення приймання-передачі майна, начальнику зберігання (служби забезпечення) для здійснення керівництва по передачі-прийманню майна.

Наявність можливості швидких комунікацій (електронної пошти, сайту та ін.) дозволяє використати актуальні запитання, що виникають у слухачів курсу, для створення нових практичних завдань.

Контрольні питання повинні закріпити набуті знання, додатково звернути увагу слухачів на деталі в оформленні облікових документів.

Виходячи з результатів опитування, доцільно в тестових завданнях приділити увагу більш вузьким питанням з обліку медичного майна.

У зв'язку з необхідністю постійного навчання, раціонально застосовувати двосторонній зв'язок із слухачами та пропонувати будь-які теми для спільного обговорення і вирішувати динамічні задачі.

Висновки

Для оптимізації вивчення питань обліку медичного майна у медичних підрозділах ЗСУ доцільно використати модель дистанційного навчання, що дає можливість оперативного доповнювати курс новою інформацією,

інтерактивно співпрацювати із слухачами та надавати навчальний матеріал.

Отримання нових знань і навичок, застосовуваних у роботі в епоху інформаційних

технологій XXI століття, значно розширює можливості для підвищення і вдосконалення професійного рівня службових осіб, в обов'язки яких входить ведення обліку медичного майна.

Література

1. Положення про роботу військових аптек: Методичні вказівки / Сирота П.С., Трохимчук В.В., Рибальченко М.С., Касьяненко В.В., Прудников В.І., Шматенко О.П., Гринчук І.Г., Гульпа В.С., Одінцов Л.В., Голуб А.Г. та інші. - Чернівці: ТОВ "Вид-во "Наші книги", 2007. - 438 с.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №996 - XIV від 16.07.1999 р. (у ред. від 03.01.2017 р.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (у ред. від 21.12.2016) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

4. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України №851-XV (у ред. від 30.09.2015 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

5. Про затвердження Інструкції з організації та ведення бухгалтерського обліку у Збройних Силах України: Наказ Міністерства оборони України від 19.12.2014 № 905.

6. Про затвердження Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах: Постанова

КМУ від 4 серпня 2000 р. N 1225. (у ред. від 24.03.2016р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1225-2000-п>

7. Про затвердження Порядку списання військового майна у Збройних Силах України: Наказ міністерства оборони України від 12.01.2015 № 17 (у ред. від 19.07.2016р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0118-15>.

8. Рябцев В.В. Модель дистанційного навчання у національному університеті оборони України/ В.В. Рябцев // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони.- 2009. - №1(4). - С.35-41.

9. Тимчасове керівництво з обліку військового майна у Збройних Силах України: Наказ Міністра оборони України від 24.12.2010 № 690. – К.: МО України, 2011. – 190 с.

10. Фармацевтична енциклопедія. Вид.2-ге доповн. Національний фармацевтичний університет України. – Київ: Моріон, 2010.- 1631 с.

11. Kaplan, Andreas M.; Haenlein, Michael (2016). "Higher education and the digital revolution: About MOOCs, SPOCs, social media, and the Cookie Monster". *Business Horizons*. 59 (4): 441–50. doi:10.1016/j.bushor.2016.03.008.

Науковий рецензент доктор фармацевтичних наук, професор Трохимчук В.В.